

ΤΟ ΧΡΗΜΑ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ ΚΑΙ Η ΣΥΝΑΡΠΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ

ΟΜΑΔΑ 2^Η

ΜΟΣΧΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΠΑΠΑΔΗΜΟΥ ΜΑΡΙΑΝΙΚΗ
ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ
ΡΑΒΑΝΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Τα θέματα που θα παρουσιάσουμε σύμφωνα με την αλφαβητική σειρά των ονομάτων μας είναι τα εξής:

- ✓ τι είναι το χρήμα, ποιες είναι οι ιδιότητες και οι επιδράσεις του στην κοινωνία (Μόσχος Βασίλης)
- ✓ σύγχρονες μορφές χρήματος (Παπαδήμου Μαριανίκη)
- ✓ ιστορική εξέλιξη του χρήματος (Σταυρακάκης Ανδρέας)
- ✓ παρουσίαση αποτελεσμάτων ερωτηματολογίου σχετικά με το χρήμα (Ραβάνης Ιωάννης).

Όλα τα μέλη της ομάδας μας δούλεψαν την εργασία βιβλιογραφικά και με τη βοήθεια του διαδικτύου, ο Ραβάνης Ιωάννης ανέλαβε το ερωτηματολόγιο.

Τα ερευνητικά μας ερωτήματα είναι τα εξής:

- τι είναι το χρήμα
- ποιος είναι ο ρόλος και οι λειτουργίες του
- ποια είναι η ιστορική εξέλιξή του, ιδιαίτερα κατά την αρχαιότητα
- ποιες είναι οι σύγχρονες μορφές χρήματος
- ποια είναι η στάση των εφήβων και των ενηλίκων απέναντι στο χρήμα (ερωτηματολόγιο).

ΜΟΣΧΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΧΡΗΜΑ, ΟΙ
ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ, ΟΙ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙ
ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΤΗΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Το χρήμα και οι λειτουργίες του

Με τον όρο «χρήμα» εννοούμε κάθε αγαθό που έχει τη γενική αποδοχή ως μέσου συναλλαγών, είναι μέτρο της αξίας των εμπορευμάτων και αποτελεί μέσο πληρωμών.

Οι ιδιότητες του χρήματος

- 1) Κοινώς αποδεκτό από τους συναλλασσόμενους, αλλά και από το ευρύτερο σύνολο του πληθυσμού κατά τη διάρκεια των συναλλαγών.
- 2) Υποδιαιρείται σε μικρότερες μονάδες με σκοπό να καλύπτει όλες τις πιθανές συναλλαγές.
- 3) Δεν υπόκειται σε γρήγορη φυσική φθορά και δεν φθείρεται εύκολα.

ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Θετικές επιδράσεις

- Ανάπτυξη του εμπορίου
- Ανάπτυξη οικονομίας
- Καλύτερη ποιότητα ζωής
- Καταμερισμός της εργασίας

Αρνητικές επιδράσεις

- Αιτία των συγκρούσεων ανάμεσα στους ανθρώπους και στα κράτη
- Υπεύθυνο για διαφθορά
- Κρίση αξιών

ΠΑΠΑΔΗΜΟΥ ΜΑΡΙΑΝΙΚΗ

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΟΡΦΕΣ
ΧΡΗΜΑΤΟΣ

ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

Οι σύγχρονες μορφές χρήματος είναι:

- τα κέρματα, τα χαρτονομίσματα
- το πιστωτικό χρήμα: επιταγές και συναλλαγματικές
- το πλαστικό χρήμα: χρεωστικές κάρτες, πιστωτικές κάρτες, κάρτες αυτόματης ανάληψης
- το ηλεκτρονικό χρήμα

ΚΕΡΜΑΤΑ ΚΑΙ ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

- Η χρήση του μετάλλου και αργότερα τα **μεταλλικά νομίσματα**, έδωσαν λύση στα προβλήματα του αντιπραγματισμού. Γιατί το μέταλλο είχε σταθερή ανταλλακτική αξία, δεν φθειρόταν εύκολα, μπορούσε εύκολα να μεταφερθεί και να αποθηκευθεί.
- Το **χαρτονόμισμα**, ένα είδος αξιόγραφου, εκδίδεται συνήθως από πιστωτικά ιδρύματα, όπως είναι οι τράπεζες και για αυτό είναι ευρέως γνωστό και ως τραπεζογραμμάτιο. Χρησιμοποιείται στις συναλλαγές ως χρήμα αξίας ίσης με την ονομαστική του αξία. Σήμερα στις περισσότερες χώρες τα τραπεζογραμμάτια εκδίδονται από την Κεντρική Τράπεζα κάθε χώρας.

ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΧΡΗΜΑ

- **Επιταγή** είναι το αξιόγραφο με το οποίο ο εκδότης του εγγράφου δίνει εντολή στον πληρωτή (πιστωτικό ίδρυμα) να πληρώσει ένα ορισμένο χρηματικό ποσό στον κομιστή της. Ο εκδότης θα πρέπει να έχει ήδη καταθέσει στο λογαριασμό του το αντίστοιχο ποσό.
- **Συναλλαγματική** (κοινώς γραμμάτιο), είναι νόμιμο έγγραφο και δίνει εντολή πληρωμής ορισμένου χρηματικού ποσού, σε ορισμένο τόπο και χρόνο και στον δικαιούχο.

ΠΛΑΣΤΙΚΟ ΧΡΗΜΑ

- **Οι Χρεωστικές κάρτες** είναι κάρτες που εκδίδονται από τράπεζες ή άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και οι οποίες επιτρέπουν στους πελάτες τους να έχουν ηλεκτρονική πρόσβαση στους τραπεζικούς λογαριασμούς τους για να κάνουν ανάληψη χρημάτων ή να πληρώσουν για αγαθά και υπηρεσίες.
- **Οι Πιστωτικές κάρτες** είναι ένας σύγχρονος και διαδεδομένος τρόπος συναλλαγών, μορφή του λεγόμενου "πλαστικού χρήματος". Εκδίδονται από πιστωτικούς οργανισμούς με ευρύτατη αποδοχή και αναγνώριση και εξασφαλίζουν στους κατόχους τους τη δυνατότητα αγοράς αγαθών ή υπηρεσιών χωρίς να απαιτείται άμεση καταβολή της αξίας τους.

- **Οι Κάρτες Αυτόματης Ανάληψης.** Η συναλλαγή σε ΑΤΜ αποτελεί μία από τις εφαρμογές του συστήματος ηλεκτρονικής μεταφοράς κεφαλαίων, συνέπεια της διάδοσης του οποίου είναι η σταδιακή αντικατάσταση της διακίνησης χρήματος από χαρτί από άυλες, ηλεκτρονικές μορφές συναλλαγών.
- Τα τελευταία χρόνια έχει εμφανιστεί στις συναλλαγές **το ηλεκτρονικό χρήμα.** Παρατηρείται δηλαδή, τάση μείωσης της χρήσης χαρτονομισμάτων, κερμάτων, επιταγών κλπ. και αύξηση των συναλλαγών μέσω διαδικτύου.

ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ
ΧΡΗΜΑΤΟΣ

ΑΝΤΙΠΡΑΓΜΑΤΙΣΜΟΣ

- Ο αντιπραγματισμός υπήρξε η πρώτη μορφή συναλλαγών. Οι άνθρωποι στην αρχή χρησιμοποιούσαν για τις συναλλαγές τους διάφορα αντικείμενα της καθημερινής ζωής. Αντάλλασσαν τα πράγματα που τους περίσσευαν με αυτά που είχαν ανάγκη. Η συναλλαγή με ανταλλαγή προϊόντων ονομάσθηκε αντιπραγματισμός. Πριν από το νόμισμα, ο αντιπραγματισμός, υπήρξε η πιο διαδεδομένη πρακτική εξασφάλισης των βασικών αναγκών των ανθρώπων. Στις σύγχρονες κοινωνίες το φαινόμενο επανεμφανίζεται, όταν διαμορφώνονται ειδικές συνθήκες, όπως κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, ανταλλαγές με τσιγάρα και λάδι. Επίσης, σήμερα παρουσιάζονται σε μικρή κλίμακα, ανταλλαγές αντικειμένων και αγαθών, μέσω των αγγελιών στις εφημερίδες και στο διαδίκτυο οι οποίες καθιστούν τη ζωή των πολιτών ευκολότερη.

Η ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ ΣΤΙΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΟΙ ΠΡΟΔΡΟΜΟΙ ΤΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ

- Με την ανακάλυψη και τη διάδοση των μετάλλων, ένα νέο μέσο συναλλαγής προστέθηκε, το μέταλλο.
- Η χρήση του μετάλλου στις εμπορικές συναλλαγές μαρτυρείται από τα τέλη της 3ης χιλιετίας π.Χ. στη Μεσοποταμία.
- Τα μέταλλα, άργυρος, χρυσός, αλλά και σίδηρος και χαλκός, χρησιμοποιήθηκαν σε κομμάτια ακατέργαστα, σε ράβδους, ορθογώνια σχήματα, με τη μορφή λεπτού σύρματος ή ακόμα και ολόκληρα μεταλλικά χρηστικά αντικείμενα, όπως τρίποδες, λέβητες, πελέκεις.

ΤΑΛΑΝΤΑ

- Στον Ελλαδικό χώρο από τη 2η χιλιετία π.Χ. φαίνεται να χρησιμοποιούνται ως μέσο συναλλαγής τα τάλαντα, δηλαδή πλάκες μετάλλου που το σχήμα τους, για πολλούς μελετητές, αναπαράγει αυτό της τετρωμένης δοράς βοδιού και για άλλους ήταν πιο πρακτικό στη μεταφορά, το τάλαντο ζύγιζε περίπου 25 κιλά.

ΟΒΕΛΟΙ

- Αργότερα στα τέλη του 8ου και τις αρχές του 7ου π.Χ. αιώνα, στον ελλαδικό χώρο οι άνθρωποι χρησιμοποίησαν ως μέσο συναλλαγής ένα χρηστικό αντικείμενο, τους οβελούς, οι οποίοι ήταν μεταλλικές ράβδοι. Η χρήση των οβελών ήταν ευρύτατα διαδεδομένη, για πρακτικούς λόγους, και γι' αυτό επικράτησαν αμέσως και ως μέσο συναλλαγής. Το πάχος κάθε οβελού ήταν τόσο λεπτό, ώστε στο ένα του χέρι ήταν δυνατό να κρατήσει κανείς 6 οβελούς συγχρόνως. Από το «δράπτω - δραξ» (= αδράχνω, πιάνω, κρατώ) προήλθε και η λέξη «δραχμή», το νόμισμα της αρχαίας Αθήνας και η χρηματική μονάδα του νεότερου ελληνικού κράτους.

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ

- Η επινόηση του νομίσματος ήταν θέμα χρόνου. Η εμπειρία του μετάλλου στις συναλλαγές και η τυποποίησή του σε διάφορα σχήματα οδήγησαν εύκολα στο νόμισμα. Το μικρό του μέγεθος επέτρεπε την εύκολη μεταφορά του.
- Τα πρώτα νομίσματα, στο ευρωπαϊκό χώρο, κόπηκαν στο βασίλειο της Λυδίας και στις ελληνικές πόλεις της Μικράς Ασίας, στην Ιωνία, περιοχές αναπτυγμένες εμπορικά και οικονομικά, στα τέλη του 7ου π.Χ. αιώνα.
- Το υλικό τους ήταν το ήλεκτρο, κράμα χρυσού και αργύρου. Το σχήμα τους ήταν ωοειδές και στη μία πλευρά είχαν ακανόνιστα βαθουλώματα.

Λυδικό νόμισμα από ήλεκτρο

- Η πρώτη πόλη-κράτος που έκοψε νόμισμα, στον ελλαδικό χώρο, ήταν η Αίγινα το 570 π.Χ. Αρχικά απεικονίζεται η θαλάσσια χελώνα. Από το πρώτο αυτό νόμισμα της Αίγινας, προέρχεται το σήμα που έχει σήμερα η Alpha Bank.
- Η χρήση των μεταλλικών νομισμάτων διήρκεσε στον ευρωπαϊκό χώρο ως τον 17ο αιώνα οπότε εμφανίζονται τα χαρτονομίσματα.

ΡΑΒΑΝΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Στο πλαίσιο της ομάδας μας ασχολήθηκα με την κατάρτιση, την εφαρμογή και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων ενός ερωτηματολογίου που περιλάμβανε διάφορα ερωτήματα σχετικά με το χρήμα.

Οι κύριοι άξονες του ερωτηματολογίου ήταν οι εξής:

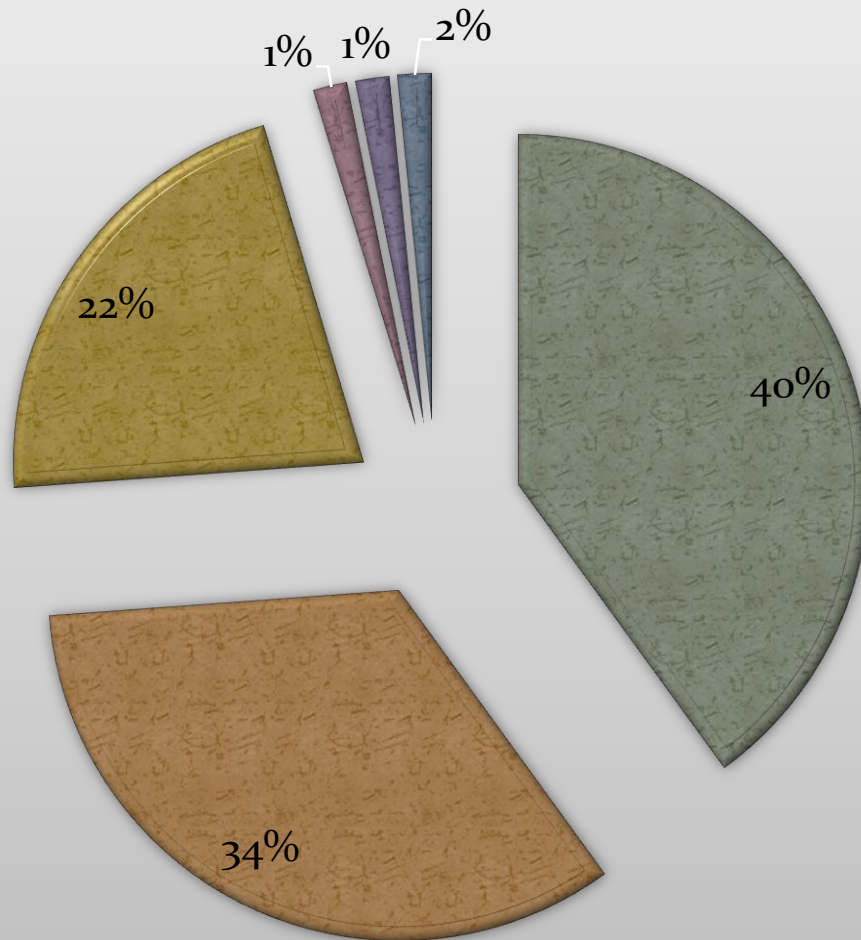
- Πώς αντιλαμβάνονται το χρήμα τόσο οι έφηβοι όσο και οι ενήλικοι
- Ποιος είναι ο ρόλος του στη ζωή τους
- Ποιες είναι οι γνώσεις που έχουν για το χρήμα και τις μορφές του
- Ποιος είναι ο ρόλος του στην οικονομία και την κοινωνία.

Συνολικά διανεμήθηκαν **49 ερωτηματολόγια** και τα οποία απευθύνονταν σε εφήβους και ενήλικες και των δύο φύλων.

Απάντησαν 30 έφηβοι, μαθητές του σχολείου μας και 19 καθηγητές του σχολείου μας και του 2^{ου} Πρότυπου Πειραματικού Γυμνασίου Αθηνών.

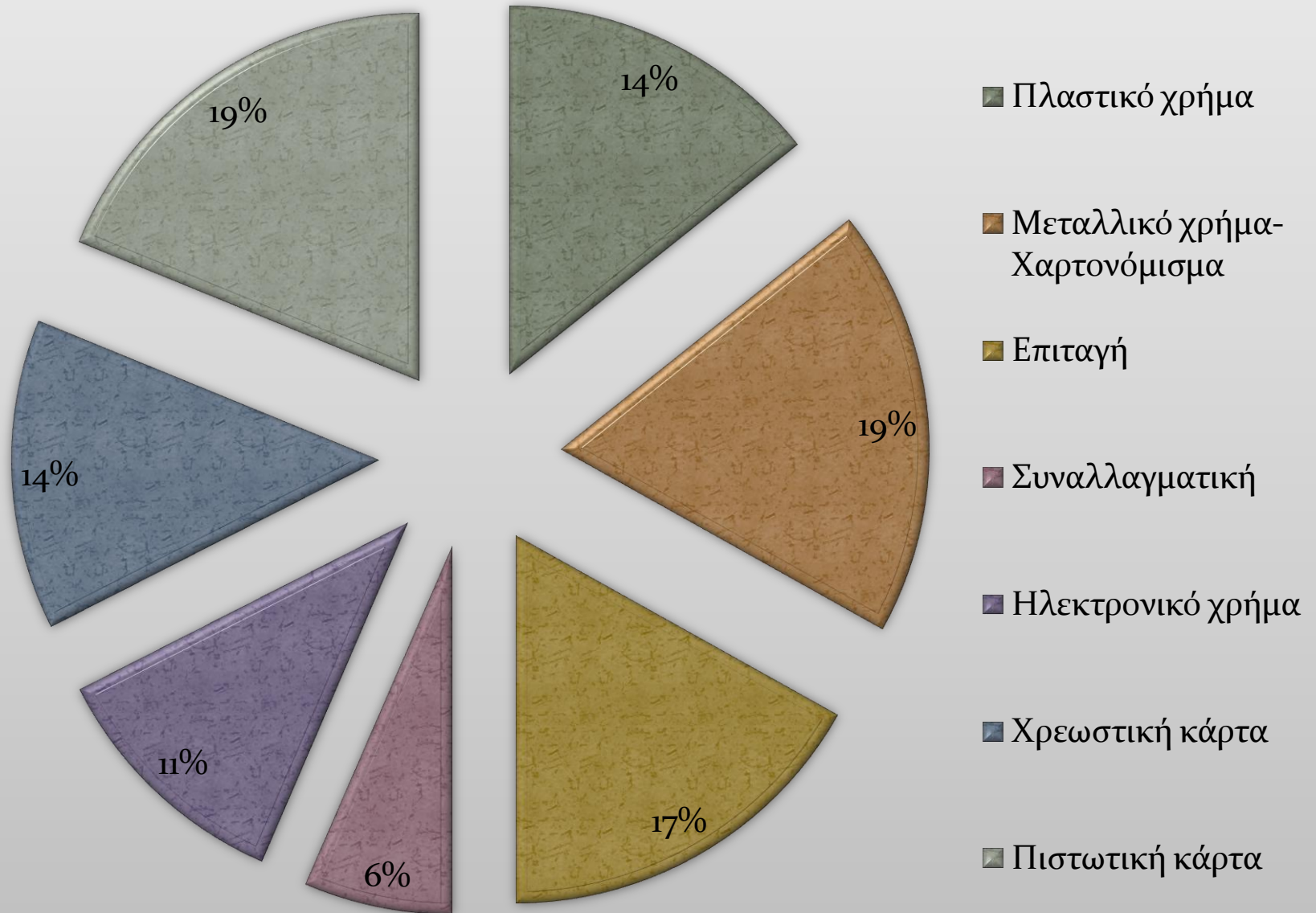
ΕΦΗΒΟΙ

Τι πιστεύετε ότι είναι το χρήμα;

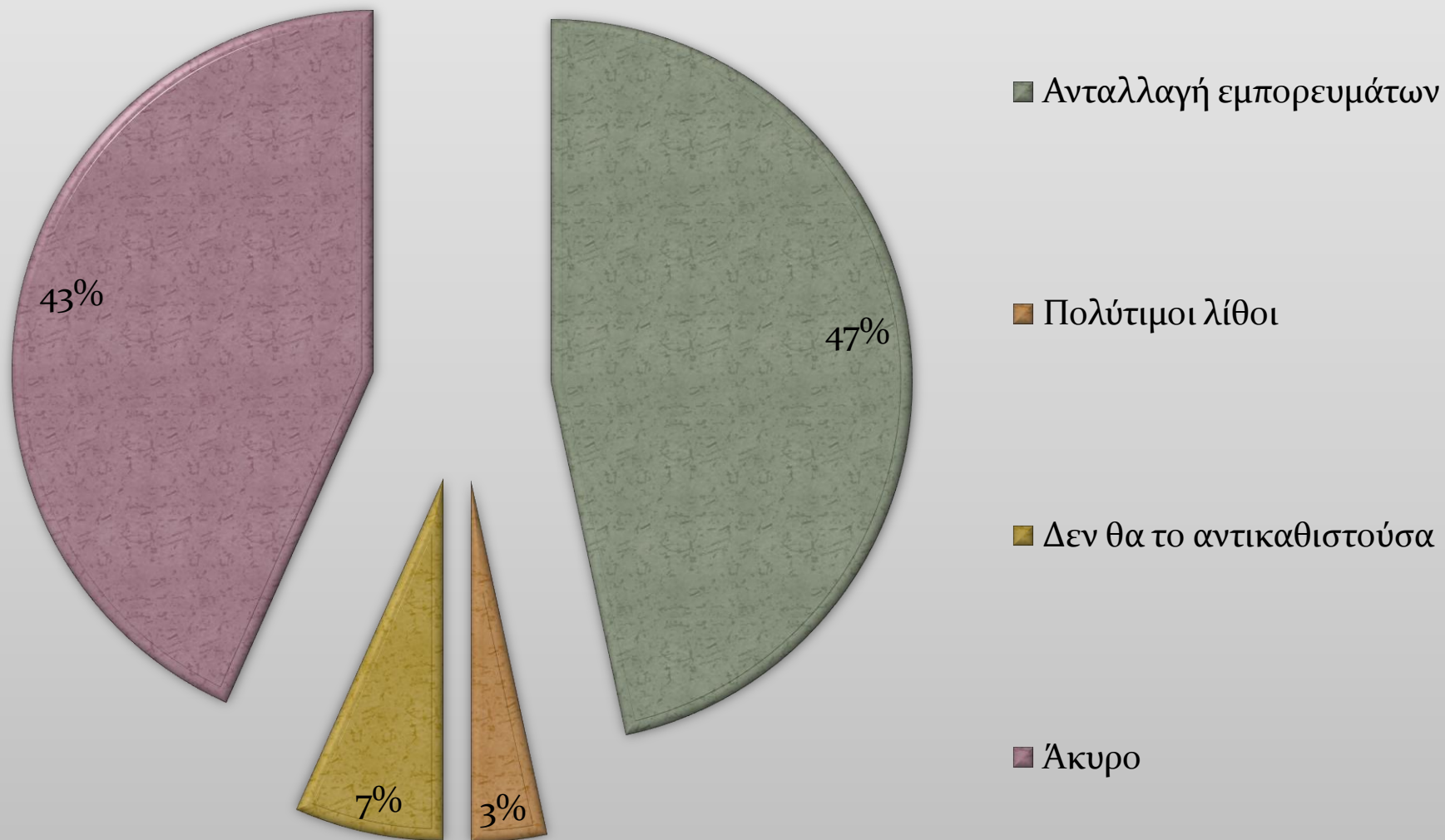

- Μέσο ικανοποίησης αναγκών
- Μέσο πληρωμών
- Μέσο αποταμίευσης
- Μέσο ικανοποίησης επιθυμιών
- Μέσο που καταστρέφει
- Δυστυχία

Ποιες μορφές χρήματος γνωρίζετε;

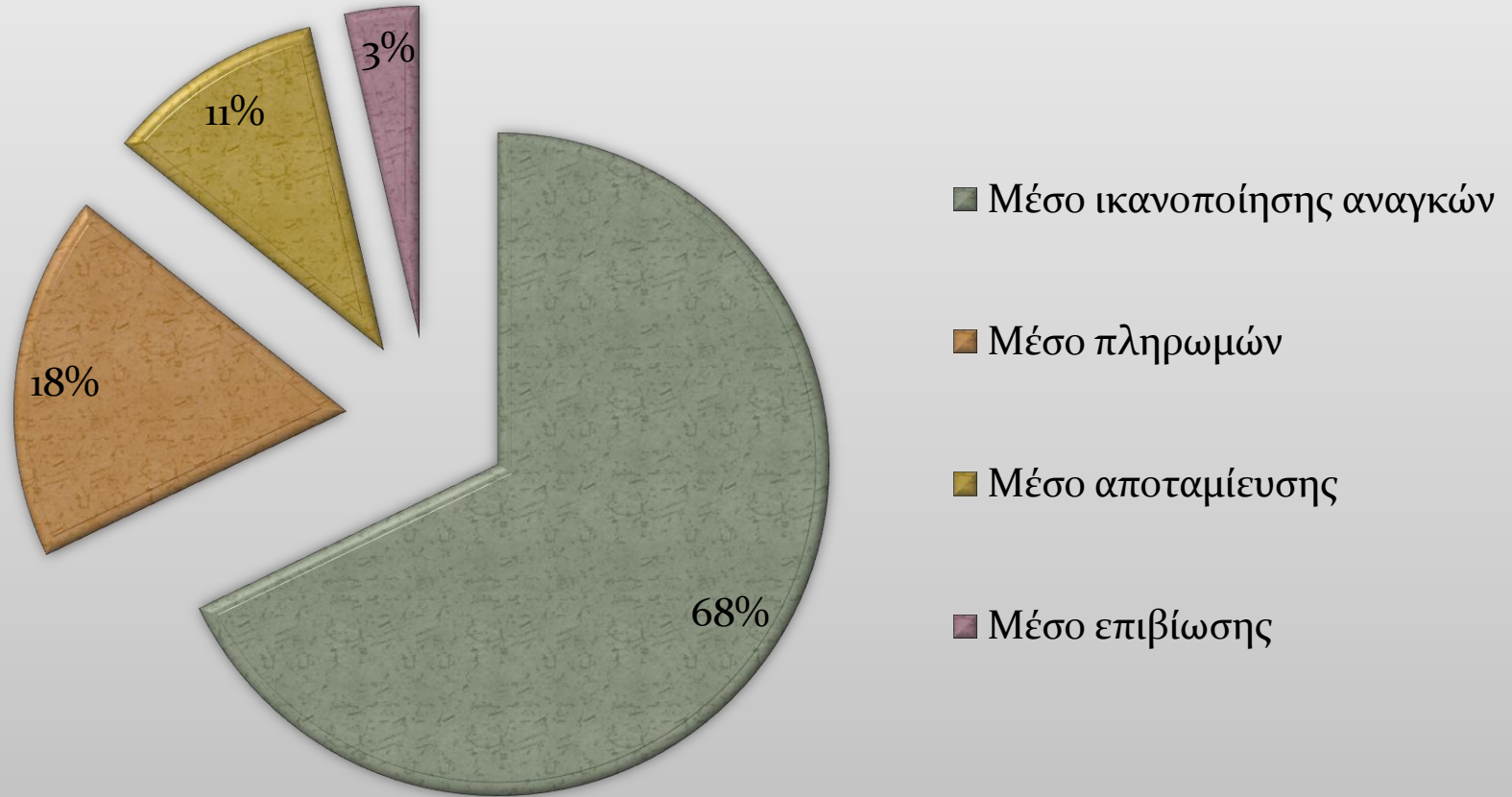

Εάν δεν υπήρχε το χρήμα, με τι θα το αντικαθιστούσατε για τη δική σας διευκόλυνση;

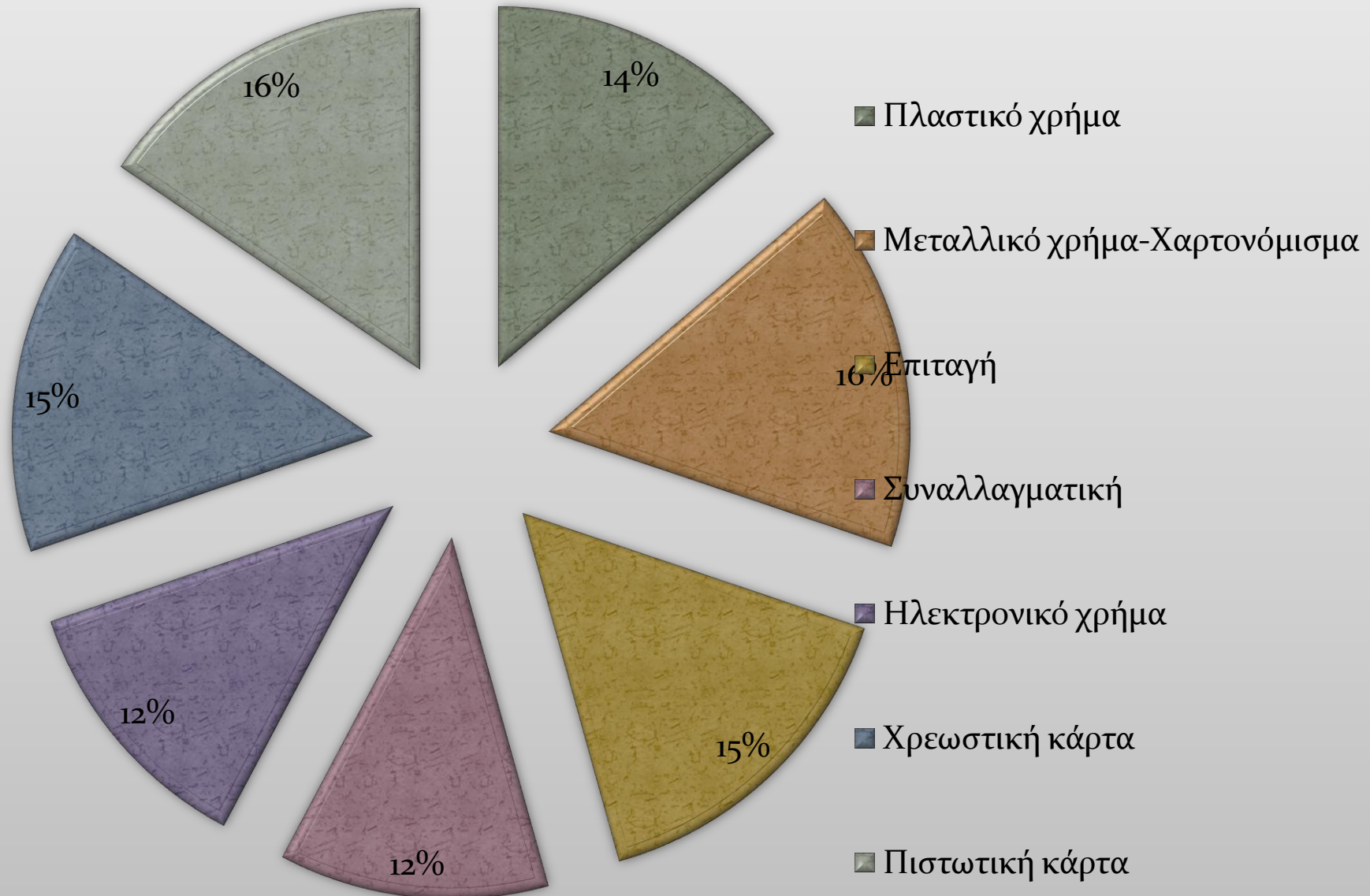

ΕΝΗΛΙΚΕΣ

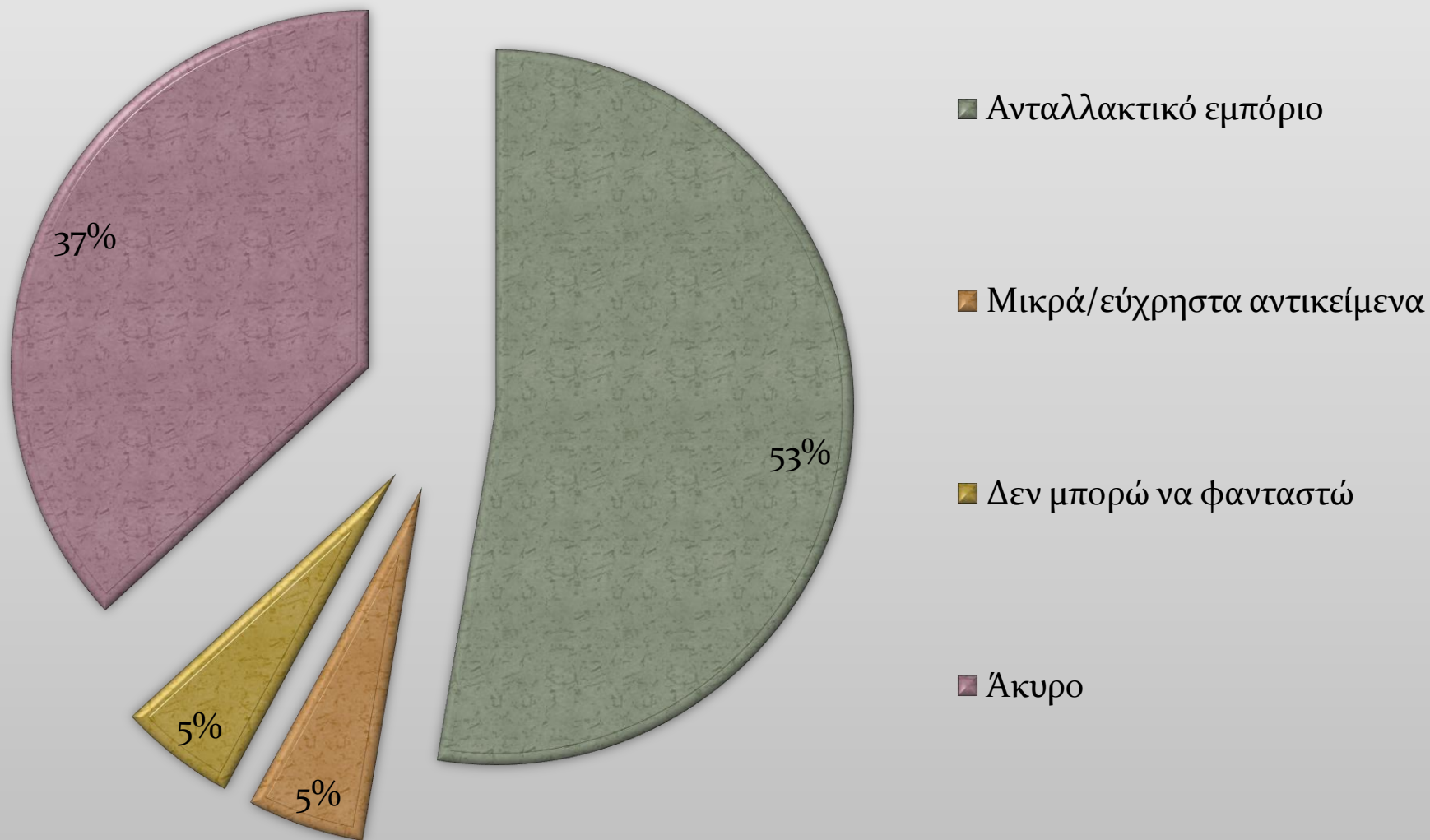
Τι πιστεύετε ότι είναι το χρήμα;

Ποιες μορφές χρήματος γνωρίζετε;

Εάν δεν υπήρχε το χρήμα, με τι θα το αντικαθιστούσατε για τη δική σας διευκόλυνση;

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ θερμά τους μαθητές και τους καθηγητές που προθυμοποιήθηκαν να απαντήσουν στο ερωτηματολόγιο!

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Οι συναλλαγές αποτελούν ένα σημαντικό στοιχείο της οικονομικής και της κοινωνικής ιστορίας. Σε όλους τους πολιτισμούς υπήρχαν και υπάρχουν συναλλαγές.
- Η καθιέρωση ενός κοινού μέσου συναλλαγών, του **χρήματος** υπήρξε η εξέλιξη των συναλλαγών.
- Στις σύγχρονες κοινωνίες υπάρχουν διάφορες μορφές χρήματος από τα κέρματα και τα χαρτονομίσματα έως το πιστωτικό, το πλαστικό χρήμα και το ηλεκτρονικό, το αόρατο χρήμα.
- Ερευνώντας το μέλλον του χρήματος, ανακαλύπτουμε ένα μέλλον, στο οποίο η μεταρρύθμιση και η προσαρμοστικότητα δεν θα είναι καν επιλογές, θα είναι η καθημερινότητά μας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- *Αντιπραγματισμός, Νομισματικό Μουσείο.*
- *Γνωρίζω το νόμισμα, Alpha Bank.*
- *Απ. Δεδουσόπουλος, Παν. Γιαλέρης, Ιφ. Σχιστού, Παντ. Τέντες, Ανδρ. Χατζηανδρέου, Αρχές Οικονομίας, Α΄ τάξη Γενικού Λυκείου, Αθήνα ΟΕΔΒ 2012.*
- *Το νόμισμα στον αρχαίο ελληνικό κόσμο, Νομισματικό Μουσείο.*
- *Αθ. Παπαδόπουλος, Νομισματική Θεωρία και Πολιτική, Ρέθυμνο, 2002.*
- (<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%095%CF%080%CE%B9%CF%084%CE%B1%CE%B3%CE%A9>)
- (<http://insmoney.blogspot.gr/2008/08/blog-post.html>)
- www.biblionet.gr/book/119746/
- <http://www.neo.gr/website/ergasiamathiti/85.html>
- <http://www.euretirio.com/2013/03/xreostiki-karta.html#ixzz2jxa9MfQI>
- www.euretirio.com
- <http://www.poinikachronika.gr/assets/Samios%20-%20Kartes%20aftomatis%20sinallagis%20-%2010%20>

- Σας ευχαριστούμε θερμά για την προσοχή σας!!!

Ευχαριστούμε
την Κα. Καλόγρη
για την υποστήριξή της!